МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор
_____проф. Володимир СМОЛАНКА
24 квітня 2024 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту / співбесіди з української літератури

для вступників на навчання

для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» («магістр»)

(на основі повної загальної середньої освіти / НРК5)

РОЗРОБЛЕНО
Предметною екзаменаційною комісією
з української літератури
Голова комісії
_____проф. Валентина БАРЧАН

Ужгород – 2024

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму індивідуальної усної співбесіди з української літератури розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української літератури, що затверджена наказом Міністерства освіти і науки № 696 від 26 червня 2018 року.

Програма передбачає виявлення рівня знань абітурієнтів із таких розділів:

Усна народна творчість.

Давня українська література.

Література кінця XVIII – початку XX ст.

Література XX ст.

Твори українських письменників-емігрантів.

Сучасний літературний процес (кінець XX – початок XXI ст.).

Індивідуальна співбесіда має на меті виявити рівень засвоєння вступниками базових знань з української літератури, що регламентовані в Програмі зовнішнього незалежного оцінювання.

Програму вступної співбесіди з української літератури складено з урахуванням мети, вимог і змісту навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти, закладених у Державному стандарті освіти та чинній програмі з української літератури для 11-річної школи.

Співбесіда в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» проводиться згідно з Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році, затвердженого наказом МОН № 266 від 06.03.2024 року, Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» у 2024 році, схваленими рішенням Вченої ради ДВНЗ «УжНУ» 09 квітня 2024 року, протокол № 5, затвердженим і введеним в дію Наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 09 квітня 2024 року № 257/01-04.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай. «*Віють вітри, віють буйні*», «*Засвіт встали козаченьки*». Історичні пісні. «*Ой Морозе, Морозенку*», «*Чи не той то хміль*». Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «*Дума про Марусю Богуславку*», балада «*Ой летіла стріла*».

ДАВНЯ УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

«*Повість минулих літ*» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги). «*Слово про похід Ігорів*». Григорій Сковорода. «*De Libertate*», «*Всякому місту – звичай і права*», «*Бджола та Шершень*».

ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ XVIII – ПОЧАТКУ XX СТ.

Іван Котляревський. «*Енеїда», «Наталка Полтавка*». **Тарас Шевченко**. «*Катерина», «Кавказ», «Сон («У всякого своя доля…»)», «І мертвим, і живим, і ненарожденним... », «Заповіт*».

Пантелеймон Куліш. *«Чорна рада».*

Іван Нечуй-Левицький. *«Кайдашева сім'я».*

Панас Мирний, Іван Білик. *«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»* (1,4 частини).

Іван Карпенко-Карий. «*Мартин Боруля».*

Іван Франко. «*Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні?..», «Мойсей*».

ЛІТЕРАТУРА XX СТ.

Михайло Коцюбинський. «*Тіні забутих предків», «Intermezzo*».

Василь Стефаник. «*Камінний хрест».*

Ольга Кобилянська. «*Valse mélancolique».*

Леся Українка. «*Contra spem spero!», «Лісова пісня».*

Микола Вороний. «*Блакитна Панна».*

Олександр Олесь. «*Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..».*

Павло Тичина. «*Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «О панно Інно...».*

Максим Рильський. «*У теплі дні збирання винограду...».*

Микола Хвильовий. «*Я (Романтика)».*

Володимир Сосюра. «*Любіть Україну!».*

Валер'ян Підмогильний. «*Місто».*

Юрій Яновський. «*Майстер корабля».*

Остап Вишня. «*Моя автобіографія», «Сом».*

Микола Куліш. «*Мина Мазайло».*

Богдан-Ігор Антонич. «*Різдво».*

Олександр Довженко. «*Зачарована Десна».*

Андрій Малишко. «Пісня про рушник».

Василь Симоненко. «*Ти знаєш, що ти – людина?», «Задивляюсь у твої зіниці...», «Лебеді материнства».*

Василь Голобородько. «*Наша мова».*

Олесь Гончар. «*Модри Камень».*

Григір Тютюнник. «*Три зозулі з поклоном».*

Василь Стус. «*Господи, гніву пречистого...».*

Іван Драч. «*Балада про соняшник».*

Дмитро Павличко. «*Два кольори».*

Ліна Костенко. «*Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай*».

Твори українських письменників-емігрантів.

Іван Багряний. «*Тигролови».*

Євген Маланюк. «*Уривок з поеми».*

СУЧАСНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС (КІНЕЦЬ XX – ПОЧАТОК XXI СТ.). Загальний огляд, основні тенденції.

ПОСТМОДЕРНІЗМ ЯК ЛІТЕРАТУРНЕ ЯВИЩЕ.

3. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Учасник (учасниця) співбесіди повинен (повинна) вміти:

- розрізняти види й жанри усної народної творчості: різновиди календарно-обрядових пісень (щедрівки, колядки, веснянки, русальні, купальські і жниварські пісні); суспільно-побутові, історичні й родинно-побутові пісні; думи, балади; визначати провідні мотиви творів усної народної творчості, їхні художні особливості;
- розрізняти літературні роди, види й жанри;
- співвідносити літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією;
- визначати тему, ідею, проблематику літературних творів;
- характеризувати літературних героїв, коментувати їхні вчинки;
- визначати художні образи і їхню роль у літературному творі;
- упізнавати літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками й репліками;
- орієнтуватися в сюжетах літературних творів;
- визначати: сюжетні й позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості;
- визначати провідні мотиви ліричних творів;
- аналізувати мову літературного твору;
- знаходити художні засоби й визначати їхню роль у літературних творах;
- співвідносити фрагмент літературного твору з його назвою та автором;
- співвідносити письменників із фрагментами їхніх творів, а також із висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори;
- знати псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань;
- визначати місце і роль письменника в літературному процесі;
- пояснювати поняття «Розстріляне відродження», «київські неокласики», «празька школа поетів», «шістдесятництво», «дисидентство»;
- орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури.

Учасник (учасниця) співбесіди повинен (повинна) знати такі теоретико-літературні поняття:

- літературні роди: драма, епос (ліро-епос), лірика;
- лірика; її тематичні різновиди та жанри: інтимна, громадянська (патріотична), пейзажна, філософська; верлібр, ліричний вірш, пісня, послання, сонет;
- епос та його жанри: новела, повість, роман, різновиди повісті та роману, усмішка;

- драма та її жанри: власне драма, драма-феєрія, комедія, трагікомедія;
- ліро-епос та його жанри: байка, балада, дума, історична пісня, поема;
- літературні напрями, стилі, течії: бароко, класицизм, реалізм, модернізм (експресіонізм, імпресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм);
- постмодернізм як явище в сучасному літературному процесі;
- ліричний герой, персонаж, прототип, художній образ;
- тема, ідея, мотив, проблематика художнього твору; конфлікт у драматичному творі;
- композиція художнього твору (сюжет, сюжетні й позасюжетні елементи);
- види комічного: бурлеск, гротеск, гумор, іронія, сарказм, сатира, травестія;
- художні засоби: алегорія, алітерація, алюзія, анафора, антитеза, асонанс, гіпербола, епітет (постійний епітет), епіфора, інверсія, метафора, метонімія, оксиморон, паралелізм, персоніфікація, порівняння, рефрен, риторичне звертання, риторичне запитання, символ, тавтологія.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У завдання співбесіди включено 2 питання, кожне з яких оцінюється в діапазоні 0 – 60 балів (сумарна кількість балів дорівнює 120). До отриманої суми балів додається ще 80 балів. Таким чином, відповідь вступника оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів і вираховується за формулою: 80 + П1 + П2.

Оцінку відповідей абітурієнта формують такі показники:

– обсяг і глибина знань;

– вміння критично і творчо розглянути програмовий матеріал, робити самостійні логічні висновки;

– вміння чітко, точно й правильно давати відповіді на всі питання;

– рівень мовленнєвої та загальної культури, зокрема вживання слів відповідно до їх значення, володіння нормами літературної вимови та акцентуації, точність вживання граматичних форм, чистота мовлення, етика поведінки.

Результат співбесіди з української літератури становить підсумок балів за виконання завдань співбесіди, поданих у Критеріях оцінювання співбесіди з української літератури. Вступник, який набрав менше 100 балів із вступного випробування, отримує оцінку «незадовільно».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Бал / оцінка	Характеристика підготовленості вступника
0	Відсутнє знання основного програмового матеріалу; вступник не володіє елементарними знаннями зі шкільного курсу української літератури.
01 –10	Вступник виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не виявив уміння критично й творчо розглянути програмовий матеріал, зробити самостійні логічні висновки, виявив низький рівень мовленнєвої культури.
11-20	Вступник виявив часткове знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання. Під час відповіді на питання допускає помилки, але частково володіє необхідними знаннями для їх усунення за допомогою екзаменатора, не виявив уміння критично й творчо розглянути програмовий матеріал, зробити самостійні логічні висновки, виявив низький рівень мовленнєвої культури.
21-30	Вступник виявив не цілком повне знання програмового матеріалу, не виявив уміння критично й творчо розглянути програмовий матеріал, під час відповіді допускає деякі неточності, але здатний їх усунути з допомогою екзаменатора, зробити висновки, виявив недостатній рівень мовленнєвої культури.
31-40	Вступник виявив знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання. Під час відповіді на питання допускає помилки, але володіє необхідними знаннями для їх усунення за допомогою екзаменатора, уміє зробити логічні висновки, володіє нормами літературної мови.
41-50	Вступник володіє знаннями з різних розділів шкільного курсу української літератури, уміло застосовує наукову термінологію, самостійно демонструє знання та робить висновки, будує виклад лочічно й послідовно, демонструє вміння критично й творчо розглянути програмовий матеріал, робити самостійні логічні висновки, виявляє достатній рівень мовленнєвої та загальної культури.
51-60	Вступник демонструє високий рівень знань матеріалу різних розділів шкільного курсу української літератури, вміє чітко, точно й правильно давати відповідь на всі питання, логічно й послідовно будувати виклад матеріалу, здатний критично й творчо аналізувати програмовий матеріал, робити самостійні висновки, виявляє високий рівень мовленнєвої та загальної

	культури.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Заболотний В. Українська література: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Літера ЛТД, 2023.
2. Авраменко О. Українська література : підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти : 2-ге видання, перероблене. Київ: Грамота, 2020.
3. Авраменко О. Українська література: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2021.
4. Коваленко Л., Бернадська Н. Українська література: підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Оріон, 2021.
5. Авраменко О., Пахаренко В. Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2018.
6. Авраменко О. Українська література (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2019.

Додаткова:

1. Авраменко О., Блажко О. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. Частина 1. Київ: Грамота, 2019.
2. Авраменко О. Українська мова та література. Довідник. 2 частина. Київ: Грамота, 2022.
3. Борзенко О., Лобусова О. Українська література: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Ранок, 2021.
4. Голомб Л., Барчан В., Козак М., Балла Е. Українська література. Тестові завдання для ЗНО. Рекомендовано МОН України. Ужгород: РІК-У, 2019.
5. Слоньовська О., Мафтин Н. Українська література: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Літера LTD, 2017.
6. Пахаренко В. Українська література (профільний рівень): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2018.
7. Коваленко Л.Т., Бернадська Н.І. Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: УОВЦ «Оріон», 2018.
8. Коваленко Л.Т. Українська література. Рівень стандарту: підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / Л.Т. Коваленко, Н.І. Бернадська. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019.
9. Слоньовська О.В. Українська література (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О.В. Слоньовська, Н.В. Мафтин, Н.М. Вівчарик. Київ: Літера ЛТД, 2019.
10. Фасоля А.М. Українська література (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / А.М. Фасоля, Т.О. Яценко, В.В. Уліщенко, В.М. Тименко, Г.Л. Бійчук. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019.